

# שיטת קבורה חדשה – ליקוט עצמות: "המקומות הולכים ונגמרים"

בקבוצת יבנה החליטו לעבור ל"קבורת ארץ ישראל" – ליקוט עצמות הנפטר מהקבר כעבור שנה – במטרה לחסוך במקום ולצמצם את שטח בית העלמין. הרב אילעאי עופרן: "אנחנו הקהילה היהודית הראשונה שחוזרת לשיטת הקבורה הזו באלפיים השנים האחרונות"

62 תגובות

דודו ארז, יואב רבינוביץ | 14.09.22 | 23:59

האזינו לכתבה 5 דקות

התומכים ב"קבורת ארץ ישראל" – ליקוט עצמות הנפטרים מהאדמה בחלוף שנה מהקבורה – מנסים בשנים האחרונות לגרום להתפשטות המנהג, ומי שהרימה את הכפפה היא קבוצת יבנה. בקיבוץ הדתי בין גדרה לאשדוד הוחלט לאמץ את שיטת הקבורה, כדי לחסוך במקום ולצמצם את התרחבות שטחי בתי העלמין.

>> [הכול על העולם היהודי – בדרך הפייסבוק של ערוץ היהדות. היכנסו <<](#)

"מדובר בשיטת קבורה שהייתה נהוגה בעם היהודי בימי בית שני, ובעצם גם בגרסה קצת אחרת בתקופת המקרא", הסביר הרב של קבוצת יבנה, אילעאי עופרן, בריאיון לתוכניתם של דודו ארז ויואב רבינוביץ ב-ynet radio. "קוברים את המת, ואחרי תקופה שבה הבשר מתעכל מפנים את הקבר, אוספים את העצמות. בעצם מכאן הביטוי המקראי המפורסם 'נאסף אל אבותיו'".

**קראו עוד [בערוץ היהדות](#):**

- [בני-יורק קבעו חובת פיקוח על הישיבות, והחרדים מבטיחים להיאבק](#)
- [שייחים ורבנים רוקדים הורה: "חתונת השנה" של אבו דאבי](#)
- [האפיפיור והרבנים הראשיים נועדו בפסגת מנהיגי הדתות: "לייבש את מעגל השנאה"](#)

"אני חושב שאנחנו בעצם הקהילה היהודית הראשונה שחוזרת לשיטת הקבורה הזו באלפיים השנים האחרונות", ציין עופרן. "התחלנו את התהליך הזה כבר לפני כמה שנים, וכבר קברנו את החבר הראשון שקיווה להיקבר באופן הזה".

**אם כך היה נהוג בעבר, למה הפסיקו עם זה? כבר אין מקום לקבר את מתינו, נגמר הנדל"ן.**

"זאת שאלה טובה, אבל צריך לזכור שמה שהשתנה לעומת תקופת המשנה – אז זו הייתה שיטת הקבורה העיקרית – שעם ישראל יצא לגולה והתגלגל מגלות לגלות, ממקום למקום ומקהילה לקהילה. במקרים רבים יהודים לא ישבו הרבה זמן באותו מקום, וגם כשישבו בכל זאת במחוזות בהרבה ממרחבי אירופה, בעיית המקום היא קצת שונה. המוטיבציה

העיקרית לשימוש בשיטה הזו זה שיש הרבה מאוד יהודים שגרים באותו מקום במשך הרבה דורות, ומקומות הקבורה פשוט הולכים ונגמרים."

## יותר כלכלי ויותר אקולוגי

הרב עופרן מסביר כי חקלאות עברית, שתופסת שטחים רבים, "לא הייתה פה אלפיים שנה" – והצורך לשמור על שטח פנויים רק גבר. "הסוגיות האלה ותקומת ישראל בדור האחרון מחייבות אותנו לחשוב על פתרונות. מצוקת המקום שלנו תהיה גדולה. אם היום יש כ-10 מיליון בני אדם בישראל, זה אומר שתוך 120 שנה יש פה 10 מיליון קברים, ואם כל אחד תופס 2 מטר מרובע באדמת הארץ הזו, אפשר לחשב במכפלות כמה זה יוצא בדונמים. בסוף כל הארץ תהיה בית קברות. אחד מיסודות אמונתנו הוא שהחיים קודמים למתים. זאת אומרת שכבוד החיים קודם לכבוד המתים, ואי אפשר שכל הארץ תהיה טומאת מת אחד גדולה."



2 צפייה בגלריה

קבורה רוויה בהר המנוחות בירושלים. "איפה נקבור את כולם?" (צילום: אסף קמר)

### מה קורה עם העצמות כשאוספים אותן?

"התכנון הוא לבנות מעין היכל זיכרון שבו יאוחסנו הגלוסקמאות, הקופסאות שאליהן מלקטים את העצמות. אפשר יהיה לבנות מעין חדרים משפחתיים, שבהם האדם יהיה קבור ליד סבא שלו וכו', לאורך דורות. הרי בסופו של דבר כשאנשים פוקדים את בית העלמין זה לדור או שניים, ואחר כך אף אחד לא בא. מטבע הדברים אנשים לא הולכים לקבר של סבא רבא-רבא שלהם, גם כשהוא קבור בעיר מגוריהם. ככה אפשר לייצר איזה קבורה משפחתית ואיזשהו רצף. זה בעיקר הרבה יותר כלכלי והרבה יותר אקולוגי, והרבה יותר נותן מקום לחיים על פני המתים. החיים קודמים למתים."

"אגיד לכם מה הבעיה, ואולי זה המכשול הכי גדול בדבר הזה: שיטת הקבורה הזאת היא שיטה הרבה יותר זולה מהשיטה הנוכחית", הוא ציין. "זאת אומרת שכל האנשים שמתפרנסים מקברים הולכים להפסיד הרבה כסף בעקבות הפתרון הזה."

## "לחזור למסורת אבות אבותינו"

מבחינה הלכתית לא אמורה להיות בעיה עם שיטת הקבורה החדשה-ישנה, אבל בחוגים דתיים היא עדיין מעוררת התנגדות. "ודאי שלא היינו עושים דבר אם הייתה איתנו בעיה הלכתית", מדגיש עופרן. "בתקופת המקרא היו קוברים כן, ובתקופת המשנה גם כן. קשה מאוד לומר על דבר שעשו התנאים, חכמי המשנה, שהוא אסור על פי ההלכה."



גלוסקמה מתקופת בית שני (צילום: פרופ' בועז זיסו)

Promoted Links by Taboola

### הפכו את הגינה שלכם למוארת ומזמינה תוך מספר דקות

סולאר לייט

קראו עוד

### כאב בעצב הסיאטי: איך להתגבר על כאבי גב שמקרינים לרגליים?

בית ללא כאבים | מגזין בריאות

קראו עוד

### "אמא אמרה לי – אם לא תחזרי, את תתאבדי": יוצאי המגזר החרדי נחשפים

יהדות

"נכון שאין לנו בזה מסורת, באלפיים השנים האחרונות אנחנו קוברים אחרת. אבל כמו שנוהג לומר יו"ר החברה קדישא אצלנו – אנחנו בעצם עוזבים את מסורת אבותינו כדי לחזור למסורת אבות אבותינו. אז ברור שבחוגים מסוימים כל שינוי ממה שנהגו פעם מעורר התנגדות. אמר לי פעם חבר שאשכנז זה ראשי תיבות של 'אין שאלות כך נהגנו זהו'. אם אנחנו יכולים לשמר מנהג אבות או אבות-אבות, ובאופן הזה להיות חפצי חיים – אז ברור לנו שזה הפתרון".

כשהרב מבקר בהר המנוחות בירושלים, הוא רואה את בית הקברות גדל וגדל, בכל פעם עוד קצת. "יש שם כבר מגדלים, קוברים שם כבר בקומות, בכוכים ובמערות", הוא אומר, "כמיליון בני אדם גרים בירושלים, איפה נקבור את כולם?"

לדבריו, בינתיים עוד יש מקומות קבורה – אבל בעוד 20 עד 40 שנה, כבר לא יהיה מקום. "סוף מעשה במחשבה תחילה. כדי לא להגיע למצב שבו נצטרך לבחור בין בניית בתים לילדינו לקברים להורינו, כדאי להתחיל לחשוב מראש. אז אנחנו חלוצים בדבר הזה, מנסים להביא משקפת ולראות קדימה – ואני מקווה שיבואו אחרינו עוד כמה".

### נושאים קשורים

בית עלמין בית קברות קבורה

